

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 19.02.1985, sp. zn. 3 To 8/85, ECLI:CZ:NS:1985:3.TO.8.1985.1

Číslo: 24/1986

Právní věta: K výkladu skutkové podstaty trestného činu účasti na samovraždě podle § 230 odst. 1 Tr. zák. Samovražda je úmyslné spůsobení smrti sebe samému. Pre naplnenie znakov trestného činu účasti na samovraždě podľa § 230 odst. 1 Tr. zák. preto nestačí, že pachatel mal účast na udalosti, pri ktorej si iný sám spôsobil smrť neúmyselne. Pre naplnenie znaku

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 19.02.1985

Spisová značka: 3 To 8/85

Číslo rozhodnutí: 24

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Účast na sebevraždě

Předpisy: 140/1961 Sb. § 8 odst. 1
§ 230

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 24/1986 sb. rozh.

K výkladu skutkové podstaty trestného činu účasti na samovraždě podle § 230 odst. 1 Tr. zák.

Samovražda je úmyslné spůsobení smrti sebe samému. Pre naplnenie znakov trestného činu účasti na samovraždě podľa § 230 odst. 1 Tr. zák. preto nestačí, že pachateľ mal účast na udalosti, pri ktorej si iný sám spôsobil smrť neúmyselne.

Pre naplnenie znaku „pohne iného k samovraždě“ podľa § 230 odst. 1 Tr. zák. nestačí, že pachateľovo zlé zaobchádzanie bolo objektívne príčinou samovraždy. Treba, aby sa pachateľ zle správval voči inému s úmyslom, aby tým vzbudil u neho rozhodnutie spáchať samovraždu.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR z 19. 2. 1985 sp. zn. [3 To 8/85.](#))

Na základe odvolania krajského prokurátora a obžalovaného J. K. proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. novembra 1984 sp. zn. 2 T 35/84 Najvyšší súd SSR zrušil tento rozsudok a vec vrátil Krajskému súdu v Košiciach, aby ju znova prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Citovaným rozsudkom Krajského súdu v Košiciach bol obžalovaný J. K. uznaný za vinného z pokusu trestného činu znásilnenia podľa § 8 odst. 1, § 241 odst. 1 tr. zák. a z trestného činu účasti na samovražde podľa § 230 odst. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že vo Svite dňa 25. 12. 1983 asi o 04.30 hod. vo svojej izbe v internáte n. p. Chemosvit za použitia fyzického násillia sa pokúšal vykonať súlož s A. M., ktorá so súložou nesúhlasila a upozorňovala ho, že ak od útoku neupustí, vyskočí z príľahlého balkóna. Obžalovaný napriek tomu pokračoval v útoku voči poškodenej a znemožnil jej možnosť iného úniku. Následkom konania obžalovaného poškodená vyskočila z balkóna na piatom poschodí. V dôsledku pádu utrpela rozsiahle poranenia viacerých orgánov dôležitých pre život, ktoré viedli k obojstrannému fibrinóznohnisavému až abscedujúcemu zápalu pľúc a dňa 4. 1. 1984 došlo k smrti poškodenej.

Podľa § 241 odst. 1 Tr. zák. s použitím § 35 odst. 1 Tr. zák. krajský súd uložil obžalovanému úhrnný trest odňatia slobody v trvaní šesť rokov; podľa § 39a odst. 2 písm. b) Tr. zák. ho pre výkon uloženého trestu zaradil do druhej nápravno výchovnej skupiny. Zároveň krajský súd podľa § 228 odst. 1 Tr. por. zaviazal obžalovaného nahradiť poškodenej M. M. škodu vo výške 6213,80,- Kčs a podľa § 229 odst. 2 Tr. por. poškodenú odkázal so zvyškom nároku na náhradu škody na konanie o veciach občianskoprávných. Podľa § 229 odst. 1 Tr. por. krajský súd odkázal poškodený čs. štát, zastúpený OÚNZ v Poprade s jeho regresným nárokom na konanie pred regresnou komisiou ONV v Poprade.

V zákonnej lehote určenej v ustanovení § 248 odst. 1 Tr. por. podali proti tomuto rozsudku odvolanie krajský prokurátor a obžalovaný J. K.

Odvolanie krajského prokurátora smeruje tak proti výroku o vine, ako aj proti výroku o treste. Krajský prokurátor považuje predovšetkým za nesprávny záver krajského súdu, že konanie obžalovaného naplňuje znaky trestného činu účasti na samovražde podľa § 230 odst. 1 Tr. zák. Podľa jeho názoru pojmové znaky tohoto trestného činu naplnené neboli, pretože pre ich naplnenie sa vyžaduje úmyselné konanie, ktorým sa iný doženie k samovražde alebo sa inému pri samovražde pomáha. Pohnutím iného k samovražde sa rozumie také konanie, ktoré musí vzbudiť u inej osoby rozhodnutie spáchať samovraždu. V danom prípade krajský súd svoj právny záver oprel o zistenie, že výlučne konanie obžalovaného vyvolalo u nebohej A. M. úmysel spáchať samovraždu vyskočením z balkóna bytu na piatom poschodí. Krajský prokurátor v tejto súvislosti upozornil na to, že výsledkami vykonaného dokazovania bolo preukázané, že obžalovaný si vytvoril všetky podmienky pre vykonanie súlože s poškodenou proti jej vôli, ale k dokonaniu činu nedošlo pre jej intenzívny odpor. Zároveň však výsledky dokazovania preukázali aj to, že obžalovaný sa dvakrát snažil zabrániť poškodenej v jej predsavzatí vyskočiť z balkóna, keď ju stiahol späť do izby za použitia fyzického násillia, s úmyslom znovu pokračovať vo svojom zámere vykonať s ňou súlož. Poškodená však s obžalovaným súložiť nechcela a v dôsledku jeho konania vyskočila z balkóna. Obžalovaný ju však žiadnym spôsobom nenavádzal ani nepodporoval v tomto úmysle. Práve naopak, aktívne si počíнал, aby zabránil poškodenej vyskočiť. Obžalovaný sa však v priebehu skutkového deja bez primeraných dôvodov spoliehal na to, poškodená svoje niekoľkokrát opakované vyhrážky o vyskočení neuskutoční. Z uvedeného krajský prokurátor vyvodzuje, že obžalovanému treba pripočítat zodpovednosť za ťažší následok pokusu trestného činu znásilnenia podľa § 8 odst. 1, § 241 odst. 1, 3, Tr. zák.

Obžalovaný J. K. svojím odvolaním napadal výrok o vine a treste a priznával vinu len z trestného činu obmedzovania osobnej slobody podľa § 231 odst. 1 Tr. zák. Žiadal preto napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd SSR v zmysle ustanovenia § 254 odst. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým mohli odvolatelia podať odvolanie, ako aj správnosť konania, ktoré rozsudku predchádzalo a prihliadal i na chyby, ktoré neboli v odvolaniach vytýkané.

Krajský súd nepostupoval dôsledne pri zisťovaní a ustálení skutočného stavu veci, čo nakoniec viedlo aj k použitiu nesprávnej kvalifikácie konania obžalovaného. Z výsledkov doposiaľ vykonaných dôkazov totiž nie je zistiteľné, z čoho sa dá vyvodiť samovražedný úmysel poškodenej. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku sám na jednej strane konštatuje, že vykonanými dôkazmi nebolo preukázané, že by poškodená v minulosti prejavovala nejaké samovražedné sklony a ani spôsob jej života, osobné a rodinné prostredie neodôvodňovali záver, že chce spáchať samovraždu. Napriek tomu však krajský súd konanie obžalovaného kvalifikoval aj ako trestný čin účasti na samovražde podľa § 230 odst. 1 Tr. zák. Ušlo však pozornosti krajského súdu, že pre naplnenie zákonných znakov tohto trestného činu sa vyžaduje zo strany páchatela buď nabádanie iného k samovražde alebo pomoc pri nej. Pritom sa nabádanie napr. prehováranie alebo zlé zaobchádzanie, prípadne týranie alebo vyvolávanie depresívnych stavov, ale iba vtedy, ak sa tak robí s úmyslom vzbudiť u inej osoby rozhodnutie spáchať samovraždu.

V danej trestnej veci podľa výsledkov doterajšieho dokazovania takéto okolnosti neboli. Naopak, z výpovedí obžalovaného vyplýva, že sa viackrát pokúsil zabrániť poškodenej, aby vyskočila z balkóna, keď ju vždy vtiahol späť do izby, resp. jej bránil v konaní, keď prekračovala zábradlie. Nemôže teda v žiadnom prípade ísť o konanie obžalovaného, ktorým by dohnal poškodenú k samovražde, resp. by jej pri nej pomáhal.

V doterajšom konaní nebolo dôsledne zisťované ani to, či vzhľadom na svoj stav a celkovú situáciu, v ktorej sa poškodená ocitla, si vôbec uvedomovala, kde sa nachádza, na ktorom poschodí a či si teda uvedomovala, že prípadným vyskočením z balkóna môže utpieť smrteľné poranenia.

Vzhľadom na uvedené okolnosti sú právne závery krajského súdu o použití právnej kvalifikácie podľa § 230 odst. 1 Tr. zák. za súčasnej dôkaznej situácie nesprávne a predčasné, pričom ako už bolo uvedené, samo konkrétne konanie obžalovaného svedčí o tom, že sa snažil zabráňovať poškodenej vyskočiť z balkóna a nie o tom, že by chcel pomáhať poškodenej spáchať samovraždu alebo ju k tomu nabádal.

V ďalšom Najvyšší súd SSR uviedol, že medzi konaním obvineného a smrťou poškodenej je príčinná súvislosť a že obvinený zavinił tento ťažší následok z nedbalosti. Jeho skutok má byť preto súdený podľa § 8 odst. 1, § 241 odst. 1, 3 Tr. zák.